

Dosarul nr.1re-100/2022
1-19025926-01-1re-10082022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Șalari Radu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2022,

a c o n s t a t a t :

1. La 08 mai 2019, condamnatul Șalari Radu s-a adresat judecătorului de instrucție cu o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii depuse condamnatul a invocat că, pe parcursul executării pedepsei, a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În special s-a referit la supraaglomerarea celulelor, nerespectarea standardului de suprafață a fiecărui deținut de 4m², condiții sanitare precare, neasigurarea cu obiecte de prima necesitate și obiecte de menaj, lipsa mobilierului, insuficiență de lumină naturală/artificială, lipsa sistemului de ventilare, deținerea în celule împreună cu persoane bolnave, neluarea măsurilor de deratizare și dezinsecție, neasigurarea acordării asistenței medicale și tratamentul medical necesar. Consideră că încălcările date denotă incontestabil încălcarea condițiilor de detenție, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, a solicitat constatarea faptului că a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art.385 alin.(5), 473² din Codul de procedură penală. Totodată a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 800 000 lei pentru deținerea în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. Prin încheierea Judecătoriai Soroca, sediul Central din 06 mai 2022, a fost admisă plângerea condamnatului Șalari Radu împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Șalari Radu a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, după cum urmează:

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.11 Bălți în total 622 zile în calitate de condamnat (în perioada 18.07.2004 - 14.11.2004, 25.04.2012 -06.05.2012, 05.04.2014 - 15.04.2014, 25.04.2014 - 05.05.2014, 24.04.2018 -15.10.2018, 17.12.2018 - 08.02.2019, 01.04.2019 - 18.11.2019, 17.02.2020 -02.03.2020).

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.13 Chișinău în total 1742 zile în calitate de condamnat (în perioada 15.04.2010 - 24.04.2010, 15.07.2010 - 24.07.2010, 04.11.2010 - 14.11.2010, 12.04.2012 - 24.04.2012, 06.05.2012 - 24.10.2012, 26.01.2013 - 04.04.2014, 11.03.2015 - 10.07.2015, 11.09.2015 - 23.10.2015, 27.11.2015 - 14.09.2017, 19.10.2017 - 24.04.2018, 15.10.2018 - 17.12.2018, 04.03.2019 - 01.04.2019).

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.17 Rezina în total 937 zile în calitate de condamnat (în perioada 14.11.2004 - 05.06.2005, 25.04.2010 -05.07.2010, 25.07.2010 - 28.09.2010, 15.11.2010 - 25.03.2012, 25.10.2012 -25.01.2013, 15.04.2014-25.04.2014).

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.6 Soroca în total 2543 zile în calitate de condamnat (în perioada 05.06.2005 - 26.02.2009, 05.05.2014 -06.12.2014, 14.01.2015 - 11.03.2015, 08.02.2019 - 04.03.2019, 18.11.2019 -17.02.2020, 02.03.2020 - 06.05.2022).

În condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Șalari Radu cu 990 zile pentru perioada de 3300 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.11 Bălți, Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr.17 Rezina, cu calcularea trei zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție.

În condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Șalari Radu cu 508 zile pentru perioada de 2540 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.6 Soroca, cu calcularea două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție. Termenul pedepsei definitive de 18 ani 6 luni închisoare, stabilit lui Șalari Radu prin încheierea Judecătoriai Soroca sediul Central din 02.12.2021, s-a redus în total cu 1498 zile.

În privința perioadei rămase de 4 zile, calculate în condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, care nu pot fi reduse, instanța de judecată a considerat necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

A fost obligă administrația instituției Penitenciare nr.6 Soroca să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia, conform prevederilor art.473⁴ alin.(3) Cod de procedură penală, instituția penitenciară urmează să informeze instanța de judecată despre executarea încheierii.

3. Administrația Penitenciarului nr.6 Soroca, a contestat cu recurs încheierea

primei instanțe, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Șalari Radu privind condițiile de detenție să fie respinsă ca inadmisibilă, indicând că deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimum de condiții pentru executarea pedepsei.

A menționat că plângerea condamnatului în partea constatării deținerii în condițiile care grav încalcă art.3 CEDO, este depusă cu încălcarea termenului de prescripție, stipulat în art.473² alin.(5) Cod de procedură penal, dat fiind că termenul s-a întrerupt în legătură cu transferarea lui în Penitenciarul nr.6 Soroca.

De asemenea, a indicat că condițiile mai puțin favorabile pentru deținut au fost înlăturate, fiind deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca conform minimului de întreținere pentru condamnați.

3.1. Condamnatul Șalari Radu, a contestat cu recursuri încheierea pronunțată, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise plângerile în sensul formulat.

În motivarea recursurilor, a indicat că, instanța greșit i-a aplicat numai prevederile art.473 Cod de procedură penal, astfel i-a redus termenul de pedeapsă calculându-i perioada în calitate numai ca condamnat, dar nu i s-a calculat și perioada în calitate de prevenit, conform prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2022, au fost respinse ca fiind nefondate recursurile declarate, fiind menținută fără modificări încheierea primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat, că prima instanță a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, bazată pe analiza multiaspectuală a tuturor materialelor cauzei în conformitate cu cerințele legislației în vigoare.

În această ordine de idei, instanța de recurs a menționat că cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciare prin prisma celor invocate de către condamnatul Șalari Radu a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarelor în cauză, cât și ținând cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Șalari Radu s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției, iar reducerea aplicată de prima instanță este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa dedusă, și care va avea efectul compensatoriu.

Cu referire la alegațiile condamnatului în partea pretențiilor înaintate prin care nu i s-a calculat și perioada în calitate de prevenit, conform prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, instanța de recurs a reținut că, condamnatul Șalari Radu prin sentința Judecătoriei Militare din 18.06.2002, a fost condamnat în baza art.103, 248 p.1), cu aplicarea art.39, 40 Cod penal (red.1961) la 3 ani 2 luni privațiune de libertate, prin sentința Judecătoriei Edineț din 08.09.2004, în baza art.171 alin.(3) lit. b) Cod penal la 20 ani închisoare, iar în baza art.85 Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, lui Șalari Radu i s-a adăugat partea neexecutată a

sentinței Judecătoriei Militare Chișinău din 18.06.2002, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 21 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, termenul executării pedepsei fiind calculat din momentul reținerii 18.05.2004, astfel, Șalari Radu nu a avut calitate de prevenit și a fost reținut din data de 18.05.2004, ulterior ispășindu-și pedeapsa numită prin sentința Judecătoriei Edineț din 08.09.2004. Toate măsurile preventive aplicate lui Șalari Radu după data de 18.05.2004, erau pentru a fi examinate cauzele penale (depistate sau comise ulterior) în privința acestuia.

Instanța de recurs a menționat, că deținerea în arest a condamnatului după pronunțarea sentinței de condamnare a lui la închisoare cu executare în penitenciare, nu constituie măsură preventivă, arestare preventivă în sensul art.185 Cod de procedură penală și art.5 alin.(1) lit. c) CEDO, ci executarea pedepsei închisorii dispuse de un tribunal competent, în sensul art.5 alin.(1) lit. a) CEDO, astfel această perioadă urmând a fi calculată conform prevederilor art.473⁴ alin.(4) și (5) Cod de procedură penală.

5. Ne fiind de acord cu decizia instanței de recurs, condamnatul Șalari Radu, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie admisă integral în sensul formulat, invocând argumente similare cu cele indicate în recurs (pct. 3.1. din prezenta decizie).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art.401 alin.(1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art.455 alin.(2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art.453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, și anume hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată rezultă că,

decizia contestată de către condamnatul Șalari Radu, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin.(1) art.452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei instanței de recurs din speță este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Așadar, având ca reper prevederile art.455 alin.(2) pct. 7), art.453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și de conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.456, 432 alin.(1), (2) pct. 1), alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Șalari Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2022, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 01 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie